

ת"פ 8540/03 - אלברט אסרפ נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

28.5.2014

ת"פ 8540-03 אסרפ נ' מדינת
ישראל
לפני השופט יצחק כהן

אלברט אסרפ

ה牒

נגד

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עווה"ד ענבל ברנzon ואפרת ברזני (פמח"פ) המשיבת

החלטה

א. הילין

לפני בקשה לחייב את המדינה לשלים ל牒 הוצאות ההגנה שנגרמו לו, על פי סעיף 80 (א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - "חוק העונשין"), ותקנות סדר הדין הפלילי (פייצויים בשל מסר או מעצר), תשמ"ב - 1982 (להלן - " התקנות").

ב. הרקע

ה牒, נהג מונית במקצועו, נעצר בתאריך 13.2.12 כחשוד בהשתיכותו לרשות שיבאה סמים מסוכנים מסווג קווקאי למדינת ישראל, והפצתם. בתום החקירה הוגש נגד牒 כתב אישום, ובו יוחסו ל牒 העבירות הבאות:

(א) קשרת קשור לבצע פשע, עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

(ב) יצא, יבוא, מסחר והספקה של סם מסוכן, עבירה לפי סעיף 13 וסעיף 19 א' לפקודת הסמים עמוד 1

המסוכנים (נוסח חדש), תשל"ג - 1973.

(ג) החזקה ושימוש باسم מסוכן, עבירה לפי סעיף 7(א) + 7(ג) לפק הסמיים.

(ד) יצור, הכנה והפקה, עבירה לפי סעיף 6 לפקודת הסמיים.

.3. המבוקש היה נתון במעצר מלא 13.2.12 ועד ליום 17.5.12. לאחר מכן שוחרר הנאשם ל"מעצר בית". מלא, ובהמשך הותר לו ליצאת ממעצר הבית, בכפוף להגבלות שונות שהוטלו עליו.

.4. בהכרעת הדיון, שניתנה בתאריך 21.10.13, המבוקש זוכה מהuberות שיוחסו לו. בעיקרם של דברים התקבלה גרסת הנאשם, כי לא היה מעורב בראשת, עסקה ביבוא והפצת הסמיים המסוכנים, גם אם שימש במשך מספר חודשים כנוהג מוניות שהסייע את מי ששימש כמנהל הרשות, אדם בשם גור, וביצע שירותים שונים עבורו.

ג. תמצית טענות המבוקש

.5. המבוקש טוען, כי כתוב האישום הוגש נגדו ללא שהוא יסוד לאשמה (וראו סעיף 80(א) לחוק העונשין), ולחלופין, קיימות נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות הגנה (וראו סעיף 80(א) לחוק העונשין).

המבחן סומך טענותיו על פסק הדיון שניית בע"פ ע"פ 1109/09 סמי שביבי נ' מדינת ישראל (פורסם במאגר "גבי" - 2010), ולטענתו, כתוב האישום נגדו הוגש בעקבות פרשנות מוטעית שהמאמינה נתנה לקללות ולהאזנות הסתר שבוצעו, על בסיס הودעה שנגבתה שלא כדין ועל התנהגות הנאשם בחקירה.

.6. המבוקש מפנה אל הנחית הייעץ המשפטי לממשלה בעניין "שימוש וטיעון לפני הגשת כתוב אישום" (הנחהיה 51.015), ומlein על כך שהמאמינה לא בדקה بصورة אובייקטיבית את התיק, ובכך נגרם לו נזק רב. אם הייתה עשוה כך, הייתה מגעה לכל מסקנה, שאין כל סיבה להגשת כתוב אישום נגד המבוקש. המבוקש מדגיש, כי העובדה שזכה זיכוי מוחלט ולא זיכוי מחמת הספק, היא כשלעצמה מקימה זכות לפיצוי, והנסיבות הנוספות המצדיקות תשלום הוצאות נובעות מתקופת מעצרו, העובדה שלא עבד במשך עשרה חודשים והקלון החברתי שדבק בו.

המבחן טוען, כי לצורך קביעת הפיצוי יש לפנות לתקינה 8(א) לתקנות. בחישוב לפי השכר הממוצע במשק - 94 ימי מעצר, המבחן כי הוא זכאי לפיצוי בסכום של 34,174 ₪, ובនוסף לכך זכאי הוא

להזכיר הוצאות נסעה לדינום בבית המשפט, ופיצוי עboro היעדר הכנסה. כמו כן טוען המבוקש, כי יש לחשב את הוצאות הגנתו לפי תקנות 9(א) ו- 9(ב) לתקנות.

ד. תמצית טענות המשיבה

לעומת טענות המבוקש, טוענת באת כוח המשיבה, כי הזכות שנקבעה בסעיף 80 לחוק העונשין אינה זכות מוחלטת, והוא עניין הנutan לשיקול דעת בית המשפט. לטענת באת כוח המשיבה, בין היתר, על בית המשפט להביא בחשבון שיקולים תקציביים והרצון שלא לרפות את ידי התביעה, הפעלת, לאור האינטרס הציבורי, להעמיד עבריניים לדין ולאכוף את שלטון החוק. לטענת באת כוח המשיבה, הנטול להוכחת קיום כל אחת משתי העילות המצדיקות פיצוי והזכיר הוצאות הגנה למי שזכה בדיון, רובץ על המבוקש, ולדעת באת כוח המשיבה, למבוקש לא קמה עילה העשויה לזכות אותו בפיצוי על פי אחת מהחלופות הקבועות בסעיף 80(א) לחוק העונשין.

لطענת באת כוח המאשימה, אין בסיס לטענת המבוקש, כי "לא היה יסוד לאשמה". טענה כי לא היה יסוד לאשמה ניתן לטעון, לדעת באת כוח המאשימה, רק במקרה שלמלכתה לא היה מקום להעמיד את הנאשם לדין, או כאשר העובדות שנطنנו לא מהוות עבירה מבחינה משפטית או ברור מראש כי לא ניתן להרשות על סמך חומר הראיות שהיא בידי התביעה. באת כוח המשיבה טוענת, כי גם שהנאשם זוכה בסופו של דבר, אין לומר על מקרה זה, ש"תובע סביר" לא היה מגיש כתוב אישום.

עוד מוסיפה באת כוח המשיבה וטענת, שאין מדובר במקרה בו נהיל הליך סרק או שלא היה יסוד להאשמה המבוקש. המשיבה מפנה לסיום פרשת התביעה, בה בית המשפט דחה בהחלטה מנומקת את טענת ההגנה שאין להшиб לאשמה. יתרה מכך, באת כוח המשיבה מצינית, שומר הראיות בתיק נבחן על ידי שופט נסף, הוא כב' השופט שפירא, שדן בבקשת המשיב להארכת מעצרו של המבוקש, אף הוא לא סבר שלא קיימת תשתיית ראייתית להגשת כתב אישום. לטענת באת כוח המשיבה, כב' השופט שפירא ציין, כי יש בסיס לכauraה לכך שהמבחן סיע למושיע של גור, הן לאור מעשיו והן מבחינת היסוד הנפשי.

בהתיחס לטענת המבוקש, כי קיימות נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות, טענה באת כוח המשיבה, כי מפסיקי הדין שניתנו עולה, שקיימות שלוש קבוצות של שיקולים, הרלוונטיים לעילה זו, והם: (1) נסיבות הנוגעות להליך המשפטי; (2) תוכאת ההליך; (3) נסיבות הנוגעות לנואם באופן אישי.

גם אם מתמלאים התנאים המצדיקים פסיקת הוצאות ופיצוי לנואם שזכה, עדין מוטל על המבוקש להוכיח על קשר סיבתי בין הנזק, כולם מעצר השווא והוצאות הגנה, לבין ההליך המשפטי שבגין ניהולו יפסק פיצוי, ומבחן הקשר הסיבתי יהיה כשם שנבחנת כל תביעה נזקית, תוך התאמת לניהול ההליך הפלילי. לטענת המשיבה, ניהול משפט ומעצר כל אדם טומן בחובו נזקים אישיים וככללים לא מבוטלים,

אך יש להביא ראיות להוכחתם, והמבחן לא הוכיח את נזקי הכלכליים שנגרמו לפרשנותו, מרבית תקופת המעוצר התאפשר למלבך לעובד ולא המציא ראיות כי נגרם לו סבל חריג או עינוי דין חמור.

9. באת כוח המשיבה סבורה אפוא, שאין מקום להיעתר לבקשת המבחן, ולהילופין סבורה היא, שגם יש מקום להיעתר לבקשתו, הרי יש לפ██וק לו סכומים נמנעים מהתקררות הקבועות בתקנות. בכל מקרה, אין לפ██וק למלבך הסכומים המבוקשים על ידו, שכן אלה עולים על התקקררות הקבועות בתקנות.

ג. דין

10. על פי סעיף 80(א) לחוק העונשין, בית המשפט מוסמן לפ██וק הוצאות הגנתו של הנאשם באחד משתי העילות הבאות:

(א) כאשר בית המשפט מצא שלא היה יסוד לאשמה.

(ב) בהתקיים "נסיבות אחרות המצדיקות זאת".

11. בהתייחס לעילה הראשונה, המבחן הוא מבחן "התובע הסביר", ויש לבדוק את השאלה, האם לאחר הערצת חומר הראיות, התובע הסביר היה מגיע למסקנה שקיים סיכוי סביר להרשעת הנאשם בעבורות המียวחות לו בכתב האישום. בהפעלת עילה זו, יש להוכיח שכתב האישום הוגש ללא כל בסיס, בחוסר תום לב או ברשלנות חמורה, שלא לדבר על זדון (וראו: ע"פ 10/2009 **בוגנים נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגר נבו - 26.2.2013). במאגר "נבו" - 15.1.2013); ע"פ 12/2013 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגר נבו - 26.2.2013).

הנני סבור, כי במקרה שלפני אין מקום לקבוע, שכתב האישום הוגש ללא שהוא בסיס לאשמה. מתווך בעבודתו, הנאשם היה צמוד ללקוח גור, וביצע עבורו שירותים רבים, ולעיתים אף דבר עמו ב"קדימ" שונים, שבמהלט יכולם היו לעורר אצל תובע סביר את החשד, שהוא מעורב בראשית יבוא הסמים המסוכנים.

12. ואולם, הנני סבור **שקייםות "נסיבות אחרות המצדיקות"** פסיקת הוצאות ההגנה למלבך. כאמור, גור, שניהל את הרשות, היה לקוחות קבוע של הנאשם, והנאים ביצע עבורו שירותות שונות בתחום היוטו הנග מונית. ברור הדבר, שכאשר רכב ציבורי מסיע עבריין, אין לראותו חשות של אותו עבריין או כספיו לו במובן הפלילי, וכי לקשר את הנאג עם העבריין בקשר כלשהו, יש צורך בראיות חזקות, המוכיחות שבמערכת היחסים בין השניים, יש יותר מאשר יחסי "האג - לקוח".

בעניין זה, הראיות העיקריות שהיו בידייה של המשיבה הן האזנות סתר שנעשו, ולדעתו, ההחלטה שנעשו יכולות היו להתרפרש בכמה מובנים. וכך יש להוסיף, שהמבחן עצמו מודר מפעולות הרשות, ואשר הסיע את ליקוחותיו לעיר אום אל-פאחים, שם פעלת המועבדה ששימשה את הרשות, דרשו ממנו ליקוחותיו מהתיין להם בתחנת הדלק שבכינסה לעיר, ולא להכניסם אל תוך העיר פנימה.

.13 כאשר טובע מגיש כתוב אישום נגד אדם, במיוחד בעבירות חמורות שהעונש הקצוב לצדן הוא עונש חמוץ, מהלך חייו של הנאשם עלול להשנות מן הקצה לקצה. הוא עלול למצוא את עצמו במצב בו חירותו נשללה, באופן מלא או חלק, הוא נאלץ לנצל הליכים משפטיים, שבודאי גורמים לו למתח נפשי כבד, ובנוספַּה לאלה, אם בוחר הוא להיות מיוצג על ידי סגנו פרטוי, הוא צפוי לשלם סכומי כסף נכבדים שכרכר טרחה לסגנו.

הפסיקה קבעה, כי יש להיזהר שלא לרפות את ידה של התביעה, אך מאידך יש לזכור, שבסתורו של דבר, פועלות התביעה, הנעשית בשם האינטראס הציבורי, גורמת לנימוק להוצאה ממון רב מכיסו הפרטוי. אם זכה הנאשם בדין וזוכה מהאשמה שיוכסה לו, ראוי שהאינטראס הציבורי "ירתם לעזרתו, ויסיע לו" במימון הוצאות ההגנה שנגרכמו לו.

.14 התקנות קבעו תקנות שונות לסכומי הוצאות ההגנה שניתן לפסקן לנימוק שזכה, ונראה הדבר, שהמחוקק, בתקנות שקבע, כבר איין בין האינטראס הציבורי לאינטראס הפרטוי. בע"פ 1442/12 הנ"ל, נקבעו מבחנים שונים שעל בית המשפט לבחון, והם: האופן בו הenthalo הליכי המשפט; אופי וטיב הזיכוי; נסיבותו האישיות של הנאשם, החיצונית למשפט. לצד מבחנים אלה התפתחו מבחני משנה, והם: הenthalo הגנה הנימוק במהלך המשפט והחקירה, סוג העבירה והעונש שהnimok היה צפוי לקבל אילו הורשע.

בנסיבות המקרה שלפני, יש לדעתו מקום לפסקן לנימוק הוצאות הגנתו, על פי הקבוע בתקנות. הנאשם, שהוא צפוי לעונש כבד אילו הורשע, ניהל הגנתו כראוי, מסר גרסתו עוד בחקירה ולאחר מכן העיד במשפט, ובסיומו של דבר, נגרם לו חסרון כיס גדול מאוד.

ו. חישוב

.15 לאחר ש核实תי טענות הצדדים, ועל בסיס הסכומים שנקבעו בתקנות, חישוב הסכום המגיע למבחן יהיה כמפורט להלן:

(א) 4 דינום בהליך מעצר "ימין" בבית משפט השלום באשקלון 2,752 ₪

(X 688 4)

(ב) הכנות התייך וישיבה ראשונה בבית המשפט המחוזי	₪ 4,587
(ג) 10 דינונים בבקשת מעצר בבית המשפט המחוזי	13,760 ₪ 10) X ₪ 1,376
(ד) 18 דינונים בתיק העיקרי (18 ₪ 24,768 ₪ 1,376) X ₪ 1,376)	----- ₪ 45,867
<hr/>	
מע"מ (18%)	₪ 8,256
<hr/>	
(ה) סה"כ שכ"ט ומע"מ בהליכים שהתקיימו	₪ 54,123
(ו) פיצוי עבור 94 ימי מעצר (94 ₪ 358.20) X ₪ 200)	----- ₪ 33,671
(ז) החזר הוצאות נסיעות ל- 21 דינונים (21 ₪ 2,200 X ₪ 200)	----- ₪ 91,994

סה"כ

ז. סוף דבר

16. הנני מחיב את המשייבה (מדינת ישראל) לשלם למבקש, הוצאות הגנתו ופיצוי עbor מעצרו, בסכום כולל של 92,000 (תשעים ושניים אלף) ₪.

סכום זה ישולם למבקש בתוך 30 ימים, שאם לא כן ישא הפרשי הצמדה וריבית, לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א - 1961, החל מהיום ועד לתשלום בפועל.

**ניתנה היום, כ"ח איר
תשע"ד, 28 Mai
2014, בהעדר הצדדים.**

